

Monumentnummer*: 515984

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 17 oktober 2000
Kadaster deel/nr 82734/75

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Heiloo		Heiloo		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Ypesteinerlaan	18			1851 WG	Heiloo		
De Kroft	30			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	32			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	34			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	36			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	28			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	2			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	4			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	6			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	8			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	10			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	12			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	14			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	16			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	18			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	20			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	22			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	24			1851 VS	Heiloo		
De Kroft	26			1851 VS	Heiloo		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Heiloo

D

4641

Omschrijving**

Inleiding

Aan de zuidrand van het complex 'Sint Willibrordus' en de noordzijde van de Ypesteinerlaan ligt het ZIEKENPAVILJOEN 'Sint Paulus' dat dateert uit 1928-1929. In verband met wettelijke voorschriften was het terrein waarop dit voor psychopaten bestemde paviljoen staat afgescheiden van de rest van de inrichting en via een afzonderlijke weg toegankelijk, de huidige Ypesteinerlaan (vroeger Oosterzijweg geheten). Op 31 juli 1930 is het paviljoen "als eerste RK instituut voor ter beschikking van de regering gestelde psychopaten" officieel geopend door de Minister van Justitie. In 1982 is het paviljoen op de hoek verhoogd met een lage verdieping in aangepaste stijl. Verder verkeren exterieur en interieur nog grotendeels in de oorspronkelijke staat. Het paviljoen is tot op heden in gebruik als patiëntenhuisvesting.

Beschrijving

Op L-vormig grondplan opgetrokken paviljoen bestaande uit twee haakse vleugels van twee bouwlagen onder een schilddak met ruim overstek en daartussen een naderhand verhoogde hoekpartij van drie bouwlagen onder het oorspronkelijke tentdak dat eveneens voorzien is van een ruim overstek en bekroond wordt door een lage gemetselde schoorsteen. De evenwijdig aan de Ypesteinerlaan lopende zuidvleugel is enkele meters langer dan de westvleugel. De schilddaken van beide vleugels worden met de hoekpartij verbonden door middel van een lager en smaller zadeldak met overstek. In de binnenhoek tussen beide vleugels bevindt zich op de begane grond een kleine uitbouw met vierkante plattegrond waarop een groot, voor driekwart ingebouwd balkon waarboven de terugliggende binnenhoek van het hoekblok is afgeschuind. Het tentdak volgt deze afschuining en is daardoor niet vier- maar vijfzijdig. Alle dakvlakken zijn gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen. Langs de dakranden lopen zinken mastgoten. De twee schilddaken dragen in totaal vijf dakkapellen, alle met leigedekte zijden en een gering overstek: één voorzien van twee vierruits uitzetramen boven de twee kopse gevels, een brede met vier van deze ramen boven de oostgevel van de westvleugel, en twee dakkapellen van het laatste type boven de noordgevel van de zuidvleugel. Het buitenmuurwerk is opgetrokken in rode genuanceerde machinale baksteen waalformaat in kettingverband met knipvoeg. Halverwege de bovenlichten van de vensters op de eerste verdieping is rondom een uitkragende rode tegelrand ingemetseld. Op de begane grond en de eerste verdieping zijn hoofdzakelijk zesruits vensters toegepast bestaande uit een vierruits stolpraam waarboven een tweeruits valraam. Alle vensters hebben dunne rode lekdorpeltegels (gres) en een rollaag als latei. Het verhoogde hoekvolume wordt op de eerste verdieping van de west- en zuidgevel geflankeerd door een inpandig balkon met in het midden van de achtermuur een door zesruiters geflankeerde eikenhouten deur voorzien van glaspanelen en een tweeruits bovenlicht. In de gemetselde balustraden van beide balkons zijn acht rode tegels en (lager) een terracotta vogelreliëf ingemetseld. De zuid- en westgevel worden voorbij de balkons geleed door twee driezijdige erkers die zich uitstrekken over beide bouwlagen en zowel beneden als boven voorzien zijn van een negenruits venster (zesruits vast raam waarboven een drieruits bovenlicht) tussen twee drieruits zijramen (tweeruits draairaam waarboven een enkelruits valraam). Boven de erkervensters is een uitkragende betonnen latei aangebracht en ter hoogte van de verdiepingsvloer zit bij alle vier de erkers een terracotta vogelreliëf ingemetseld. Rond de erkers zijn bloembakken gemetseld. De zuidgevel telt tussen de erkers drie en ter weerszijden twee vensterassen met zesruiters. Onder het balkon bevinden zich nog twee zesruiters. Tussen de twee erkers van de westgevel zijn boven drie zesruiters aangebracht en zit beneden een eikenhouten deur met glaspanelen en tweeruits bovenlicht

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

geflankeerd door in een puntvorm uitgemetselde en met een halve bol bekroonde penanten waarin sierbanden van rode tegels. Ter weerszijden hiervan bevindt zich een zesruits venster. Links van de linker erker zit beneden één zesruiter, rechts van de rechter erker beneden twee en boven één zesruits venster. De hoge hoekpartij telt aan beide zijden drie vensterassen met op de begane grond en de eerste verdieping zesruiters en op de lagere tweede verdieping vierruits stolpramen (de middenste van de westgevel en de rechter van de zuidgevel zijn vervangen door een modern rooster). In de linker vensterras van de westgevel van de hoekpartij zijn de vensters dichtgezet. De zuidgevel van de hoekpartij heeft op de begane grond alleen links een venster. Rechts hiervan zit de hoofdingang bestaande uit een dubbele eikenhouten deur waarboven een betonnen luifel op twee lisenen waarin sierbanden van gestapelde rode tegels en bovenaan een kalkstenen blok met decoratieve inkepingen. Beide deurhelften hebben een staand glaspaneel die voorzien is van drie rijen langwerpige verticale ruitjes en omgeven wordt door een opliggende sierrand met middenboven een gesneden Latijns kruis. Boven de luifel bevindt zich een drietal kleine glas-in-loodramen (blank glas met een lila bies en in het midden lichtgele rondjes en rechthoeken) waarboven een gevelsteen is aangebracht met de naam van het paviljoen "ST. PAULUS" onder een tweede kleinere luifel. Deze wordt ondersteund door twee kleine lisenen met een console in de vorm van een pelikaan (symbool voor het offer van Christus). Ook in deze lisenen en de penanten tussen de drie glas-in-loodramen zijn sierbanden van gestapelde rode tegels aangebracht. Voor de deur is een stoep gemetseld van rode genuanceerde waalsteen waarin een zwaar ijzeren rooster. Op de hoek van de zuid- en de westgevel bevindt zich een overhoeks uitgemetselde sokkel waarboven een gedeeltelijk in de muur aangebracht en in kalksteen gehouwen beeld van "S(in)t P(aulus)" staande achter zijn zwaard en met een hand onder zijn kin voor zich uit starend.

In de kopse gevel (N) van de westvleugel zijn zowel op de begane grond als de eerste verdieping drie zesruiters aangebracht. De kopse gevel (O) van de zuidvleugel heeft op de eerste verdieping twee zesruiters en op de begane grond van links naar rechts twee van deze vensters, een eikenhouten deur met glaspanelen en een derde zesruiter (in beide kopse gevels is op de eerste verdieping naderhand een branddeur aangebracht). Beide zijden van de genoemde uitbouw in de binnenhoek hebben een samengesteld vijftienruits venster (een negenruits vast raam tussen tweeruits draairamen waarboven een enkelruits valraam) gescheiden door een betonnen hoekpijler die een eveneens betonnen latei draagt. De vleugelgevels ter weerszijden hebben zowel in de eerste als tweede vensterras gerekend vanaf de uitbouw, op de eerste verdieping een vierruits vast venster, daaronder een, vanwege de achterliggende trappenhuisen ter hoogte van de verdiepingsvloer aangebrachte zesruiter, en op de begane grond, in de eerste vensterras een keldervenster (in de noordgevel dichtgezet; in de oostgevel voorzien van gaas) en in de tweede een eikenhouten deur voorzien van glaspanelen. Beide gevels tellen verder vijf vensterassen met zowel beneden als boven een zesruiter. Het balkon boven de uitbouw is toegankelijk via een deur als laatstgenoemd in de afgeschuinde muur waarboven een tweeruits valraam. Ter weerszijden van deze deur zijn drie zesruiters aangebracht. Op de begane grond en de eerste verdieping is de oorspronkelijke indeling nog grotendeels intact. Beide vleugels hebben een brede middengang die voorbij het trappenhuis versmalt. De vloer van de brede middengangen bestaat uit gespikkelde tegels (zwarte en lichtgele spikkels op een wit fond) met langs de randen en in het midden eenvoudige patronen van rode en roodbruine tegels (in het midden onder meer kruismotieven). Langs de wanden van de twee trappenhuisen loopt tot de eerste verdieping een lambrisering van crèmekleurige tegels met een bovenrand van zwarte tegels. De bordestrappen hebben treden van beigekleurig kalksteen en stootborden van rode tegels; op de bordessen ligt een tegelvloer als in de gang. De gepleisterde trapleuningen (op de begane grond aan de binnenzijde betegeld met crèmekleurige tegels) worden afgedekt door een eikenhouten plank waarop smeedijzeren staanders bevestigd zijn die een ronde eikenhouten handlijst dragen. De drie genoemde balkons op de eerste verdieping (twee voor, één achter) hebben een vloer betegeld met witte en langs de randen rode tegels. In de meeste vertrekken op de begane grond en de eerste verdieping zijn moderne verlaagde plafonds aangebracht en wordt de vloer door vloerbedekking aan het oog onttrokken. Een groot deel van de oorspronkelijke deuren is bewaard gebleven. De kamertjes ter weerszijden van de smallere gangdelen op de eerste verdieping hebben (geverfde) houten deuren met een opgelegd paneel waarboven drie raampjes. Daarnaast

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

komen ook eikenhouten deuren met glaspanelen voor. De zolderverdieping is verbouwd.

Waardering

Het ziekenpaviljoen 'Sint Paulus' is van algemeen belang wegens cultuur- en architectuurhistorische waarde als zorgvuldig ontworpen en gaaf bewaard gebleven onderdeel van het complex 'Sint Willibrordus'.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Ziekenpaviljoen